

Hürriyet, 1-10 Eylül 2011, Yalçın Bayer

TÜBA Yazıları

Hürriyet, 1 Eylül 2011

TÜBA Katlediliyor

Prof. Celal Şengör feryat ediyor

AKP hükümeti tarım ile ilgili bir kanun teklifinin içine kanun hükmünde bir kararname (KHK) saklayarak Türkiye Bilimler Akademisi'nin (TÜBA) özerkliğine son verdi. Bu kararnameye göre, bundan böyle üyelerin üçte birini Bakanlar Kurulu (yani hükümet), üçte birini YÖK, kalan üçte birini ise mevcut asli üyeler seçecek. Başkan ise Başbakan, Cumhurbaşkanı ve Sanayi, Teknoloji ve Bilim Bakanı tarafından imzalanan bir kararnameyle atanacak. Dünyanın her yerinde bilim akademilerinin üyeleri o akademinin üyeleri tarafından seçilir. Bir bilimler akademisine üye olmayanlar tarafından üye seçmek, sınavlarda öğretmene değil, Bakanlar Kurulu'yla YÖK'e not verdirme ye benzer. Yapılan iş akademinin ne olduğunu bilmekten kaynaklanıyor gibi görünse de, hükümetin böyle bir KHK hazırlarken TÜBA'ya hiç danışmamış olmasını akademiye ele geçirmek gibi kötü bir niyet dışında herhangi bir motifle izah etmek mümkün değildir. Türk bilim dünyası bu konuda fevran ederken, Türk gazetecilerinin sanki bu olay hiç olmamış gibi davranmaları korkunçtur. Görebildiğim kadarıyla sadece Cumhuriyet gazetesi Orhan Bursalı sayesinde bu konuya eğilmiştir. AKP'ye %50 oy veren halkımız ne ettiğini yapılanlar haber haline getirilmezse nasıl öğrenecek?

Ülkelerinde zaten pek cılız bir fidan olan bilim ailen katledilirken, kamuoyunu aydınlatması gereken kurum ve kişiler uyandıklarında içinde yaşamak isteyecekleri bir ülke bulamayabilirler.

A. M. Celal ŞENGÖR

Hürriyet, 2 Eylül 2011,

Demek Sıra Bilim İnsanlarına Geldi

"PROF. Dr. Celal Şengör'ün TÜBİTAK ve TÜBA ile ilgili yazısına yer vermişsiniz. Ben de birkaç gün önce aynı konudaki tepkimizi basına duyurmuştum ama anlaşılan başaramamışız" diyor CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan.

Bilgehan'ın tepkisi de şöyle:

"AKP'nin getirdiği 'ileri demokrasi'de Türkiye bir hukuk devleti olmaktan uzaklaşırken bilim kurulları da bilimsel özerkliklerini kaybediyorlar.

Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren kanun hükmündeki kararname (KHK) ile cumhuriyetin iki önemli bilim kurulu olan TÜBİTAK ve TÜBA'nın yapıları değiştirilerek siyasal denetim altına alınıyorlar.

1963 yılında, özellikle doğa bilimlerinde temel ve uygulamalı akademik araştırmaları desteklemek ve genç araştırmacıları özendirme için kurulan TÜBİTAK ve 1993'ten beri görevleri arasında yer alan 'toplumda bilimsel yaklaşım ve düşüncenin yayılmasını sağlamak' amacıyla çalışan Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) kuruluş yasalarında birdenbire yapılan değişiklikle yürütmenin güdümüne girdiler. Bilim Kurulu üye sayısını değiştiren ve üyelerin belirlenmesini ağırlıklı olarak YÖK ve hükümete devreden KHK ile dünyaca örnek gösterilen bu bilim kurullarının kuruluş ilkelerindeki bilimsel, idari ve mali özerklik yok ediliyor.

"Benim manevi mirasım bilim ve akıldır" diyen Mustafa Kemal Atatürk'ün yolunda ilerleyen bilim insanlarının son değişimleri yakından izlemelerini diliyorum. Herhalde kurulmasında emeği geçen ve ölene kadar çalışmalarına katkı verdiği Feza Gürsey Enstitüsü'nün yok ediliş sürecini izleyen Prof. Erdal İnönü ve onun gibi bugün hayatta olmayan bütün bilim adamı ve kadınlarının kemikleri sızlıyordu."

Gülsün BİLGEHAN, CHP Ankara Milletvekili

Hürriyet, 3 Eylül 2011

TÜBA'nın Öteki Yüzü (3)

BU yazımı sırasıyla 1 ve 2 Eylül 2011 tarihlerinde köşenizde yayımladığımız Sayın Prof. Dr. Celal Şengör ve CHP Ankara Milletvekili Sayın Gülsün Bilgehan'a cevaben yazıyorum.

Bugün kanun hükmünde kararneme (KHK) ile yapısı ve işlevlerinde oldukça yerinde değişiklikler yapılan TÜBA yine bir KHK ile 1993 yılında Sayın Prof. Dr. Erdal İnönü tarafından kurulmuştur. TÜBA kurulduğu tarihten yaklaşık 5 yıl sonra yavaş yavaş işlev ve kuruluş amaçlarından uzaklaşmıştır. Türkiye'deki öğretim üyesi sayısının %2'si kadar üyesi olabilir denen bu kuruluşu Sayın İnönü döneminde alınan üyelere çok az ilaveler yapılmıştır. Bugün yaklaşık 110 dolayında asil üyesi bulunmaktadır. Türkiye gibi 75 milyon nüfusu ve 15 bin dolayında üniversite öğretim üyesi bulunan bir ülkede mevcut üye sayısı oldukça komik kalmaktadır. Bugünkü akademi bir Bilimler Akademisi olmak vasfından çoktan uzaklaşmış (üzülerek söylüyorum) adeta bir arkadaş kulübü olmuştur. Üyelerin çoğu başlangıçta akademiye alınmış olan 2-3 üniversitedeki hocaların öğrencileri, arkadaşları ve dostları olmuştur. Bu akademi size yakın, sizin için imza verecek arkadaş ya da yakın hocalarınız olmadıkça ne yazık ki üye olarak yer bulmanız mümkün değildir.

Bugün bütün dünyada H değeri (yayınların atıf alma yoğunluğu) 20 ve üzerinde, yayınlarına yapılan atıf sayısı 1500 ve üstünde olan bir bilim insanı iyi bir bilim insanı olarak kabul edilir. Bugün bu kriterler dünyanın birçok akademisi tarafından üye alımında yaygın olarak kullanılmaktadır. Hükümetin TÜBA'nın işlev ve yapısı ile ilgili yeni yayımladığı KHK'ya karşı çıkanlara aşağıda verdiğim gerçekleri sorularla vurgulamak istiyorum.

1- TÜBA üyelerinin hemen yarısının ve son 2 başkanının başkanlıkları süresinde H değerlerinin bu değer altında olduğunu, 2- Hatta bazı TÜBA üyelerinin H değerinin 5'in altında olduğunu, 3- Bugün ülkemizin birçok üniversitesinde atıf sayısı 1500 ve H değeri 20'nin üzerinde olan kariyerlerini ülkemizin kısıtlı imkânlarında yapmış 50'den fazla bilim insanının siyasi ve sosyal görüşleri nedeni ile TÜBA'ya üye olarak alınmadıklarını, TÜBA'nın dışında tutulduklarını, 4- Buraya üye olanların belli bir yaştan sonra şeref üyesi olduğunu ve her üyenin ömür boyu üyelik imtiyazlarından faydalandığını, 5- Üye olduktan sonra üyelerin bilimsel performanslarına bakılmaksızın üyeliklerinin ömür boyu devam ettiğini, 6- Özellikle üye olduktan sonra hiçbir bilimsel performans kaydetmeyen küçük bir grubun üyeleri istediği gibi seçtiğini, işlerine geldiği zaman atıf ve H değerine baktıklarını, işlerine gelmediği zaman bunları görmezlikten geldiklerini, 7- Öğretim üyelerinin çoğu henüz yurtdışından gelmiş özel üniversiteler ile vakıf üniversitelerine kapıların sonuna kadar açıldığını, öğretim üyesinin Türkiye'ye ayak basar basmaz veya rektör ya da dekan olur olmaz hemen üye yapıldığını (Lütfen TÜBA'ya son 3 yıl içerisinde alınan yeni üyeleri inceleyiniz) 8- Şerif Mardin gibi dünyaca tanınmış çok değerli bir sosyal bilimcimizin bazı önyargılar ve siyasi peşin hükümler nedeni ile TÜBA üyeliğinin 2 kez reddedildiğini, 9- TÜBA'nın göz boyayan sözde üye alımı ve teklifleri ile ilgili 10 kişilik üst komisyondan 2 üyenin 'hayır' demesi ile ilgili bilim insanının TÜBA'ya üye olamadığını ve isminin genel kurula gitmediğini... biliyor muydunuz?

ARKADAŞ KULÜBÜ OLAMAZ

Bugün H değeri 20'nin üstünde atıf sayısı 2500 ve üstünde olup TÜBA'nın kapısından geçemeyen yüzünü göremeyen birçok bilim insanımız var ancak köşenizi bu isimlerle işgal etmek istemiyorum. Bu bilgilere TÜBİTAK ULAKBİM'den rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Türkiye Cumhuriyeti'nin Bilimler Akademisi bir arkadaş kulübü olamaz. Evrensel bilim insanı değerlendirme kriterleri göz ardı edilemez. Bu kriterler bazen var bazen yok sayılamaz. AKP hükümeti bu nedenle sözde bilimler akademisine oldukça yerinde fakat gecikmiş bir operasyon yapmıştır. Atıf sayısı 2500 ve üzerinde olan H değeri 20 ve üzerinde olan bir TÜBA üyesinin hükümet tarafın-

dan üçlü kararname ile atanmasının yerinde olacağını düşünüyorum. Çünkü TÜBA kurucu başkan dışında başkan seçiminde hep bu kriterleri göz ardı etmiştir. Bu yerinde operasyon nedeni ile hükümeti tebrik ediyorum.

Prof. Dr. Taner DEMİRER

(Kimdir? 2002 yılı TÜBİTAK Bilim Ödülü sahibi; Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hematoloji Bilim Dalı Öğretim Üyesi; Avrupa Kemik İliği Transplantasyon Grubu (EBMT) Solid Tümör Grubu önceki başkanı (2001-2007); Avrupa Kanser Federasyonu (FECS) eski konsey üyesi (2001-2007)

Hürriyet, 10 Eylül 2011

Prof. Dr. Ali Nesin: Hükümet Bilime Karışmaz

TÜRKİYE Bilimler Akademisi'nin (TÜBA) üzerine tartışmalar giderek büyüyor.

Birçok öğretim üyesi görüş belirtiyor. Biz de yerimizin imkânı ölçüsünde bunları değerlendirmeye çalışıyoruz. Bazı gazetelerin bu konuda henüz yeni 'uyanmaları' da dikkat çekiyor. İktidarın, KHK ile TÜBA'nın yapısı ve işlevini oldukça değiştirmesini olumlu karşılayan ve TÜBA'yı 'Arkadaş kulübü olarak nitelendiren' Prof. Dr. Taner Demirel'in görüşlerine (3.9.2011) karşı çok sayıda tepki geldiğini de hatırlatalım. Bunlardan biri Prof. Dr. Ali Nesin'in yazısı, okuyoruz:

"Taner (Demirel) Hoca şikâyetlerinde haklı mı haksız mı bilmiyorum ama yüzde yüz haklı bile olması, hükümetin tüyler ürpertici TÜBA kararını doğru kılmaz.

Bir yanlış bir başka yanlışla düzeltmek felaketlere neden olabilir. Ki TÜBA'yı hükümete bağlamak düşünebildiğim en büyük yanlışlardan. TÜBA'nın yanlışları, hataları ve kusurları hükümetin bu kararının yanında deveye kulak kalır. Bildiğim kadarıyla bugün dünyada hükümetin karıştığı bir bilim akademisi yok. Geçmişte de örnekleri sadece Mussolini İtalyası'nda ve bir nebze Sovyetler'de görülmüştür.

Hükümetin bu kararı, uygar dünyadan dışlanmamıza neden olabilecek kertede vahim ve çağdışı bir karardır. Geri adım atmaları hepimizin yararınadır.

Taner Hoca'nın mantığıyla kusurlu her kurumu Başbakanlığa bağlamak lazım! (Sanki Başbakanlığa bağlı kurumlar tıkr tıkr çalışıyor gibi...)

Kaldı ki eğer Taner Hoca şikâyetlerinde haklıysa, o zaman olsa olsa bu şikâyetler doğrultusunda düzenlemeler yapılır, örneğin TÜBA üyesi seçiminde akademik ölçütler ve kıstaslar getirilir. Bu da yanlıştır ama TÜBA'yı hükümete bağlamak kadar vahim değildir.

Son olarak, Taner Hoca TÜBA'nın niye hükümete bağlanması gerektiğini değil de neden bağlanmaması gerektiğini düşünürse daha doğru bir sonuca ulaşır kanaatindeyim." ♦